

, Commission d'enquête
parlementaire chargée d'enquêter
sur le traitement des abus sexuels
commis au sein et en dehors de
l'Église, y compris sur leur traitement
judiciaire, et sur leurs conséquences
actuelles pour les victimes et pour la
société

du

LUNDI 8 JANVIER 2024

Après-midi

Parlementaire onderzoekscommissie
belast met het onderzoek naar de
aanpak van seksueel misbruik, in de
Kerk en daarbuiten, met inbegrip van
de gerechtelijke behandeling, en de
gevolgen op vandaag voor
slachtoffers en samenleving

van

MAANDAG 8 JANUARI 2024

Namiddag

De openbare commissievergadering wordt
geopend om 13.17 uur en voorgezeten door
mevrouw Sophie De Wit.

La réunion publique de commission est ouverte à
13 h 17 et présidée par Mme Sophie De Wit.

**Hoorzitting in het kader van het luik
"Slachtoffers" met:**

- **Mevrouw Aline Colpaert**
- **Mevrouw Emma Gnanzou**

Audition dans le cadre du volet "Victimes" de:

- **Mme Aline Colpaert**
- **Mme Emma Gnanzou**

De **voorzitster**: Vooreerst wens ik aan iedereen
een gelukkig nieuwjaar. We hernemen onze
hoorzittingen in het kader van luik 1, namelijk het
horen van slachtoffers. Onze eerste getuige is
mevrouw Aline Colpaert. Dank u dat u tot hier bent
willen komen en voor onze commissie wenst te
getuigen. U zult zo meteen de eed afleggen. Ik zal
u daartoe een document voorlezen waarin de
juridische context van de eedaflegging voor u
geduid wordt. Daarna bent u aan het woord.

Ik wil vooraf toch nog eens benadrukken dat wij de
moed van de vele slachtoffers die aangegeven
hebben te willen komen getuigen zeer waarderen.
Wij beseffen dat het niet evident is. We beseffen
ook dat hetgeen u overkomen is niet evident is. In
het verleden is er heel wat verkeerd gelopen. Wij
proberen daaruit te leren.

Wat voor ons vandaag belangrijk is, mevrouw
Colpaert, is dat wij kunnen vernemen waar het fout
gelopen is, wat er anders en beter moet. De
commissie zal u geen vragen stellen over de feiten
als zodanig. Het is uw verhaal. U bent baas over
dat verhaal. U vertelt daar zo veel of zo weinig over

als u zelf wenst. U hebt de regie in handen. Wij
stellen uw verhaal niet in vraag. Dat is ons
uitgangspunt. Wij willen leren over wat er verkeerd
gegaan is. Daarom is het belangrijk dat u, net als
vele anderen, de moed vindt om vandaag voor
onze commissie te verschijnen.

De mensen van de dienst Slachtofferonthaal zitten
in de zaal. U mag altijd een teken geven. Dan
komen zij zeker tot bij u. Als u dorst of honger hebt,
mag u ook een teken geven. Ook als u even wenst
te pauzeren, dan geeft u maar een seintje en dan
stoppen we even.

Alvorens we naar uw getuigenis luisteren, vraag ik
u nu de eed af te leggen.

Mevrouw Aline Colpaert, ik herinner u eraan dat
conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880
op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij de wet
van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in
het Wetboek van strafvordering omschreven
onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder
meer getuigen onder ede horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik
de aandacht te vestigen op het laatste lid van
artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk
iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar
waarheid een verklaring af te leggen, zich zou
kunnen blootstellen aan strafvervolging en
derhalve getuigenis weigeren (zie ook
artikel 14, 3, g, van het internationaal verdrag
inzake burgerrechten en politieke rechten van
19 december 1966, bekrachtigd bij de wet van
15 mei 1981). Dat betekent dat u het recht heeft
om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke
verklaring later tegen u zou kunnen worden
gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf en ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat ingevolge artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

Mevrouw Aline Colpaert legt de eed af.

Mocht het zo zijn, mevrouw Colpaert, dat u iets wenst aan te halen over een bepaald tijdsbestek of een plaats en u daar niet helemaal zeker van bent, dan mag u dat gewoon zeggen. Dan hoeft u zich zeker geen zorgen maken over wat ik zonet heb voorgelezen.

Ik geef u heel erg graag het woord.

Aline Colpaert: Beste voorzitter, beste commissieleden, allereerst wil ik jullie van harte bedanken. Tijdens mijn uiteenzetting zal blijken waarom deze getuigenis vandaag zo belangrijk is voor mij en voor alle andere slachtoffers die jammer genoeg nog niet de moed hebben om hier hun verhaal te vertellen.

Mes excuses aux députés francophones, je ne parle pas assez bien le français pour tout expliquer en français.

Ik heb mijn verhaal in een zevental hoofdstukken ingedeeld. Eerst wil ik kort stilstaan bij de feiten. Vervolgens wil ik vertellen hoe mijn contacten met het instituut Katholieke Kerk zijn verlopen. Jullie zullen horen dat dit geen prettig verhaal is. Daarna wil ik jullie meegeven welke gevolgen het seksuele misbruik op mijn leven heeft gehad. Ik zal vervolgens toelichten hoe ik met het trauma omga en hoe ik momenteel in het leven sta. Uiteraard zou ik graag mijn inzichten meegeven over waar het de vorige keren is misgelopen. Ten slotte wil ik nog stilstaan bij misschien wel de belangrijkste vraag: hoe moet het nu in godsnaam verder?

Ik, Aline Babette Colpaert, geboren op 11 januari 1966, ben tussen mijn elfde en mijn veertiende levensjaar seksueel misbruikt door een pater die onderpastoor was in de parochiekerk te Vosselaar. Vosselaar is een typisch Kempisch dorpje met een typisch dorpspleintje. Dit is de context.

Over de feiten wil ik het volgende kwijt. Ik heb mezelf voor hem moeten masturberen, ik heb hem moeten masturberen en hij heeft me anaal verkracht. Die feiten vonden plaats gedurende die die levensjaren. De feiten speelden zich altijd bij hem thuis af.

Het misbruik was dermate ernstig dat ik het totaal heb verdrongen. Ik wist niet hoe ermee om te gaan. De feiten zijn me in twee fasen bekend of duidelijk geworden. Ik voelde dat er iets in mijn leven niet klopte, dat er iets niet oké was. Ik was niet gelukkig, ik was ook niet echt ongelukkig, maar er scheelde iets.

Ik heb dan het geluk gehad dat ik zelf via allerlei therapieën heb kunnen uitzoeken wat er wel of niet gaande was.

Over welke therapieën gaat het? Een aantal zal u allicht bekend in de oren klinken: een psycholoog, een therapeut, een psychiater en gestalttherapie. Deze hebben allemaal bijgedragen. Ik heb echter gedurende vele jaren heel veel emotioneel lichaamswerk gedaan. Ik heb tussen de 15 à 20 vierdaagse bio-energeticasessies gevolgd. Ik weet niet of u dat kent, maar u kunt er straks gerust meer vragen over stellen. Tijdens een van die 'trainingen' ben ik in de groep gestapt en het eerste en enige wat ik nog kon zeggen, was "klootzak, blijf van mijn lijf". Op het einde van die vierdaagse beseft ik wat er ooit met mij was gebeurd. Ik was toen 42 jaar.

Jammer genoeg is mijn papa veel te vroeg gestorven en heb ik hem dat nooit kunnen vertellen. Het heeft daarna nog 2 jaar geduurd, tot ik 42 jaar was en mijn mama rond de 70 was, tot ik het haar heb kunnen vertellen. Op dat ogenblik heeft het mij deugd gedaan.

Toen *Godvergeten* uitgezonden werd, werd ik echter opnieuw getraumatiseerd. Toen is me pas duidelijk geworden dat ik ook anaal verkracht ben geweest door die pater. Met andere woorden – het klinkt misschien cru, maar het is wel duidelijk – toen werd mij duidelijk dat hij letterlijk gif in mij heeft gespoten. Zo ervaar ik het soms ook nog.

Dan weet men dat. Dan komt de vraag op hoe het nu verder moet. Gelukkig heb ik mijn weg daarin gevonden. Dat is het grote geluk.

Hoe ben ik te werk gegaan? Ik moet even een disclaimer meegeven, aangezien niet alle datums volledig correct zijn, maar in mijn afgelegde verklaring staan wel de juiste datums. Ik heb contact opgenomen met het instituut Katholieke Kerk, nog vóór de commissie-Adriaenssens en vóór de zaak-Vangheluwe in België ontplofte. Ik heb contact opgenomen met een zekere Danneels. Ik kreeg van hem een brief waarvan ik nog steeds niet goed ben. In die brief stonden twee zaken: je moet niet bij ons zijn, maar bij de paters. En verder drukte hij zijn hoop uit dat ik door gebed en medelijden mijn misbruiker zou kunnen vergeven. *What the fuck* is dat? Wie durft er in godsnaam zoiets te schrijven? Ik ben er nog altijd niet goed van. Voor mij was het belangrijk om een ja of nee te krijgen op mijn vraag om een schadevergoeding en erkenning. Dat zijn twee verschillende aspecten.

Ik heb het dossier laten liggen totdat de commissie-Adriaenssens werd opgericht naar aanleiding van de zaak-Vangheluwe. Ik heb mijn dossier dan overgemaakt aan de commissie-Adriaenssens. Hoewel ik rechten heb gestudeerd, wilde ik niet de gerechtelijke weg inslaan. Dan zou ik in een gerechtelijke procedure terechtkomen en ik wilde verder met mijn leven. Ik wil op een positieve manier in het leven staan, maar dat is tijdelijk uitgesloten. Toen de commissie-Adriaenssens in het leven werd geroepen en er de inval was van het gerecht, stond ik bij wijze van spreken plots weer op straat, niet wetende wat te doen. Ik heb toen contact opgenomen met een zekere Léonard – ik noem hem de 'ringkusser' – en hij heeft mij de juiste gegevens van de paters van het Heilig Hart gegeven en mij aangeraden contact met hen op te nemen. Ik heb vervolgens een gesprek gehad met het hoofd van de paters, wiens naam mij nu ontgaat. Naar mijn aanvoelen was dat een oprecht gesprek.

Op dat ogenblik zijn we overeengekomen om het te laten rusten totdat de eerste onderzoekscommissie haar resultaten zou hebben bereikt. Ik ben vervolgens, na die commissie, in contact gekomen met de coördinatrice van het opvangpunt van het bisdom Antwerpen, mevrouw Deckers, die voor velen onder u waarschijnlijk niet onbekend is. Wij zijn daar op gesprek geweest. Ik zeg altijd "wij", want ik heb op die gesprekken altijd iemand meegenomen. Gelukkig, want anders zou ik gedacht hebben dat ik zot werd. We hebben een goed gesprek gehad. Op het einde van het gesprek meldde ze echter dat er een probleem was: ik moest niet door hun opvangpunt maar door dat van de paters worden opgevangen. Ik heb nog uitdrukkelijk gevraagd om in Antwerpen te blijven, ook omdat ik veel vertrouwen had in mevrouw Deckers. Jammer genoeg kon dat niet.

Ik moest me dan wenden tot het opvangpunt van de paters. En toen is de miserie opnieuw begonnen. De voorzitter was een huisarts, net als mijn papa. Als je iets lelijk in de soep wil laten lopen, moet je daar echt een huisarts voor aanstellen. Huisartsen zijn heel goede mensen, maar die zullen zo'n situatie nooit rondkrijgen. Dat is ook gebleken, want op een bepaald moment moest ik het onmogelijke bewijzen, met name dat ik geen strafklacht had neergelegd. Hoe kan men nu in godsnaam een negatief bewijs leveren? Dat is onmogelijk en de voorzitter had dat moeten weten.

Natuurlijk is dat uitgemond in veel miserie, veel gebleit, veel gedoe, veel blabla... Gelukkig is op een bepaald moment Mia De Schamphelaere van het opvangpunt tevoorschijn gekomen, ook waarschijnlijk omdat ze de persoon die mij begeleidde persoonlijk kende. Daarna is mijn dossier aangepakt. Er is nog een gesprek geweest met de overste en mevrouw De Schamphelaere. Daarna is er een soort van overeenkomst – een dading vind ik niet de juiste term – gesloten en heb ik een vergoeding of eigenlijk een aalmoes gekregen: 10.000 euro.

Ik wil hier een juridische disclaimer maken. Volgens mij is die dading of overeenkomst zonder voorwerp. Ik denk dat ik die voor de rechtbank zelfs nietig zou kunnen laten verklaren, omdat gebleken is dat ik op dat ogenblik handelsonbekwaam was. De nu gekende feiten zijn immers veel erger.

Dat echter terzijde.

Ik dacht toen dat het verhaal was afgerond. De overeenkomst was getekend en ik had een vergoeding gekregen. Ik hoopte, samen met iedereen die me ooit begeleid had, dat ik verder zou kunnen met mijn leven. Maar toen is de miserie voor mij pas écht begonnen.

Een jaar nadat die overeenkomst werd getekend en afgehandeld, werd ik opgenomen in de psychiatrie van Sint-Vincentius in Antwerpen met een zware depressie. Ik had zelfmoordneigingen en -gedachten. Ik was toen ongeveer acht maanden werkonbekwaam en werd gediagnosticeerd met depressie, posttraumatisch stresssyndroom en een aantal andere zaken. Om eerlijk te zijn, ben ik daar nooit meer volledig van genezen. Dat is eigenlijk de harde conclusie.

Wat zijn daarvan de concrete gevolgen?

Ten eerste ben ik al jaren niet meer in staat om voltijds te werken. Ik heb het nu twee jaar geprobeerd, maar sinds augustus ben ik opnieuw

werkonbekwaam en zit ik weer thuis met een depressie en heel zware zelfmoordneigingen. Ik kan dus niet meer voltijds werken, hoewel ik het graag zou doen.

Bijkomend ben ik ook blijvend veroordeeld tot het levenslang volgen van therapieën, die daarenboven niet worden terugbetaald. Ik wil u daarover straks meer vertellen, maar ze worden dus jammer genoeg niet terugbetaald. Onlangs ging ik ook nog eens op consultatie in de pijnkliniek. Alle voorstellen die zij doen, zijn voorstellen waarvan *nougatbollen* wordt terugbetaald. De pijnkliniek erkent nochtans zelf dat de voorgestelde therapieën nuttig zijn om met mijn lichamelijke pijnen om te gaan.

Ik kom nu misschien tot het moeilijkste. Ik ken al ongeveer tien jaar geen pijnvrij leven meer. Ik sta elke dag op met lichaamspijnen.

Dat uit zich onder meer in spanningshoofdpijn, nekpijn en pijn aan de schouders. Zo'n anderhalf jaar geleden had ik last van frozen shoulders aan beide kanten. Dat zijn geen normale ziekteverschijnselen. Ik heb ook voortdurend pijn aan mijn rechterknie en men vindt er geen medische oorzaak voor. Er is een MRI-scan gebeurd. Soms schrijven de artsen iets in hun verslag, maar eigenlijk kunnen ze geen fundamentele oorzaak vinden. Ik heb tegenwoordig ook erg veel last aan mijn linkerarm en -pols. Dit is voor mij een erg intensieve dag, waardoor ik morgenvroeg misschien mijn pols eerst een halfuur zeer voorzichtig moet bewegen voordat die weer normaal functioneert. Ook heb ik vaak pijn aan mijn enkels. Ik heb ook pijn aan mijn linkervoetzool. Die pijnen schommelen. Soms heb ik geen kniepijn en dan kan ik gaan wandelen, terwijl ik een dag later wel weer pijn heb, bijvoorbeeld als ik naar de bakker ga. Ik leid al tien jaar geen pijnvrij leven.

Andere gevolgen van het misbruik zijn zelfmoordgedachten en -neigingen. Ondanks mijn grote zelfzorg heeft mijn psychiater in het ZOL in Genk mij duidelijk gemaakt dat ik daarmee zal moeten leren leven en dat die nooit volledig zullen weggaan. Op bepaalde momenten kan ik daar goed mee omgaan, maar tijdens de feestdagen zijn die gedachten dan weer prominent aanwezig. Het is voor mij dus een levensles dat ik daarmee moet leren omgaan. Ik ben met andere woorden veroordeeld tot levenslange zorg voor mezelf. In 2019 ben ik een tweede keer opgenomen in de psychiatrische afdeling van het Sint-Vincentiusziekenhuis in Antwerpen, om te voorkomen dat ik opnieuw zwaar suïcidaal zou worden. Ik ken immers ondertussen de signalen en ik ken mijn lichaam.

Toen kwam *Godvergeten* en ben ik opnieuw de dieperik ingegaan. Ik heb toen een heel zware hertraumatisering meegemaakt.

Hoe heeft zich dat bij mij gemanifesteerd? Ik ben twee nachten en één dag in totale bevrozing gegaan. Een totale bevrozing, waarbij ik enkel in foetushouding kon liggen en constant weende. Ik lag in mijn bed en had het vreselijk koud, ook al stond de verwarming op 30 graden. Dat is een soort bescherming van mijn lichaam om niet helemaal weg te glijden. Ik verdraag op dat moment ook niets, zelfs geen andere mensen rond mij. Ik ben er gelukkig door gekomen, maar het was geen lachertje. Men komt daar ook niet zomaar uit. Ik herstel daar nu nog steeds van en hoop dat ik het nooit meer moet meemaken. Het is immers echt niet om te lachen als men daar ligt te wenen en men echt dood wil zijn. Men wil niets anders dan dood zijn op zulke momenten. Maar ergens weet je dat dat niet de oplossing is.

Ik wil nog even stilstaan bij de financiële gevolgen en de financiële schade. Als jullie willen, zal ik daarover meer in detail treden, maar ik heb het even uitgerekend. Rekening houdend met mijn werkonbekwaamheid en alle therapieën die ik idealiter zou moeten kunnen volgen, kom ik uit op een som van 30.000 euro per jaar. Ik houd daarbij rekening met het loon dat ik zou krijgen indien ik voltijds zou werken in de functie die ik vóór mijn eerste depressie en kort daarna heb kunnen uitoefenen. Ik heb die functie echter moeten stopzetten, omdat het echt niet meer ging. Dat is dus de werkelijke schade. Zo zou het ook in verzekeringsdossiers of in claims, bij wijze van spreken in het kader van de wet op de overheidsopdrachten – ik ben immers gespecialiseerd in bouwrecht –, van toepassing zijn.

Los van alle juridische overwegingen, vind ik tout court dat het instituut Katholieke Kerk dat moet betalen. Ik zal het daarover straks nog hebben.

Nu kom ik tot het iets positievere en leukere van heel mijn verhaal: hoe gaat het met mij en hoe sta ik momenteel in het leven? Ik heb een heel lange weg afgelegd naar verbondenheid en vergiffenis in de maatschappelijke zin van het woord, helemaal niet in de katholieke zin. Ik heb ook een weg afgelegd om tot zachtheid en dankbaarheid te komen. Ik ben van slachtoffer naar overlever en van overlever naar het leven zelf gegaan. Want ik leef het leven niet, ik ben ook het leven, net zoals jullie allemaal.

Door al mijn investeringen en tijd in mijn persoonlijke groei en door aan de slag te gaan met mijn trauma, heb ik geleidelijk aan mogen ervaren – en ervaar ik nog elke dag – hoe mooi dat gevoel

van verbondenheid is. Ik heb dat jaren niet gekend omdat mijn lichaam en geest losgekoppeld waren.

Na *Godvergeten* heb ik weer een maand heel diep gezeten, maar ik heb gelukkig de kracht en de moed gehad om vrij snel te voelen en te ervaren dat die depressie en wat er nu weer is gebeurd, een geweldig geschenk was om me verder te ontplooiën en mijn ontdekkingsreis naar mijn ware persoon en ziel voort te zetten. Gelukkig heb ik die moed gehad, ook om mijn lichaam te laten rusten en herstellen, en om zo stapje per stapje op het ritme van mijn lichaam en geest te komen tot de ware Aline, namelijk een stralende, zachte, gevoelige en stijlvolle vrouw met humor, en af en toe ook wel een kantje af, maar dat vind ik heel leuk.

Ik wil leven op een inspirerende wijze, in verbondenheid, in liefde, zachtheid en dankbaarheid.

Ik ben ook een intelligente vrouw. Ik weet nu dat ik heel goed op weg ben, stap voor stap, op het ritme van mijn lichaam, samen met therapeuten, familie, vrienden enzovoort. Ondanks mijn sterke persoonlijke groei, mijn sterke persoonlijkheid, of misschien is de juiste term mijn sterke levensdrang, blijft het leven soms 'dikke shit', of zoals ze in de Kempen zeggen: 'dikke kak'. Een leven met te veel stress, te veel angsten, te veel pijn en alles wat daarbij hoort.

Anderzijds is het leven ook maar het leven, het is wat het is. Dat is ook een waarheid. Het is mijn bewuste keuze om iets van mijn leven te maken, met andere woorden: ik draag nul komma nul verantwoordelijkheid voor mijn misbruik. De enige verantwoordelijken zijn mijn misbruiker, Danneels en het instituut Katholieke Kerk. Zij zijn niet 100 %, maar 1.000 % verantwoordelijk. Het is echter wel voor 100 % mijn verantwoordelijkheid hoe ik met dat trauma omga. Daarvoor heb ik jullie ook nodig. Ik vestig mijn hoop op jullie wijsheid en op jullie moed om te handelen. Straks zal ik daar meer over zeggen.

Het is nu misschien nuttig om even stil te staan bij de slachtoffers die nog niet zo ver staan in hun ontwikkeling – en ik weeg mijn woorden –, die nog niet de moed, de kracht of de juiste ondersteuning hebben gevonden om hun schaamtegevoel af te werpen, en bij al die slachtoffers die het niet hebben gehaald.

Ik weeg weer mijn woorden: die mensen hebben geen zelfmoord gepleegd, ze zijn de dood ingeduwde door wat hen werd aangedaan. Het woord "zelfmoord" is hier niet op zijn plaats. Ik neem deze mensen nu volledig mee in gedachten en ik hoop dat jullie dat tijdens jullie

werkzaamheden ook volledig zullen en willen doen, mevrouw de voorzitter.

Tot een dik jaar geleden was het niet mogelijk om mijn verhaal hier op een oprechte, eerlijke manier te komen vertellen. Waarom? Hopelijk hebben andere experts het al verteld, of zullen ze dat nog doen. Een eerste voorwaarde om tot traumaherstel over te gaan, is te vertrekken van de slechtste emotie, met name schaamte. Om die schaamte van zich af te duwen, is moed nodig en de ene heeft dat al meer dan de andere. Als je het geluk hebt om de moed te vinden, kan je je schaamte wegduwen en overgaan tot traumaherstel. Dat is absoluut noodzakelijk. Ik ben een van die gelukkigen. Ik ben zelfs zo ver, en dat meen ik oprecht, dat ik mijn misbruiker vergiffenis kan schenken. Ik heb hem vergiffenis geschonken in de maatschappelijke betekenis van het woord. Ik kan hem zelfs dankbaarheid tonen, omdat hier de vrouw voor u zit die ik altijd had willen zijn. Ik meen dat oprecht.

Ben ik naïef? Nee, helemaal niet. Naar mijn aanvoelen, blijft het instituut Katholieke Kerk, en niet de gelovigen, een criminele organisatie. Zij weigeren immers nog steeds om één eenvoudig ding te doen: de slachtoffers centraal stellen. Al de rest is bijzaak.

Dat is mijn mening, mijn visie, mijn houding daartegenover. Toen *Godvergeten* werd uitgezonden, ontplofte er een bom. Er is geen ander woord voor. Die bom heeft vele trauma's veroorzaakt. Ten eerste ben ik de mening toegedaan dat het een trauma van de gelovigen is. Wanneer dat misbruik weer naar boven komt, is men daar weer meer mee bezig dan goed is voor zichzelf. Ik heb dan *Kerk en Leven* gelezen en het eerste wat ik daarin las, is dat het voor de gelovigen altijd te laat en te weinig is wat men doet. Dat klopt volgens mij niet. Als ze het echt willen, kunnen ze er wel iets aan doen. Als ex-katholiek of ex-gedoopte kan ik de gelovigen zeggen dat het niet altijd te laat en te weinig is als ze echt iets willen doen.

De Katholieke Kerk moet wel intern met haar eigen trauma omgaan. Dat is mijn zorg niet. Ze moet haar plan maar trekken. De wijze waarop het instituut met zijn slachtoffers omgaat, is echter wel mijn zaak, alsook die van de maatschappij. Dat is een ander paar mouwen, maar ik heb er helemaal geen zaken mee hoe zij daarmee intern omgaan.

Verder is er ook het trauma van de maatschappij. Zoals mevrouw Van Peel heeft gezegd, is een op de tien kinderen een slachtoffer. Ik weet niet hoeveel mensen in deze commissiezaal aanwezig zijn, maar er zullen ongetwijfeld een aantal slachtoffers bij zijn, daarom niet per se van de

Katholieke Kerk. Beseffen wij wel wat dat betekent, een op de tien kinderen? Dat betekent ook een op de tien volwassenen. Die cijfers stemmen tot nadenken, hard nadenken. U weet dat wel, maar ik wil benadrukken dat misbruik niet beperkt is tot de Katholieke Kerk. Het gaat over alle slachtoffers.

Als maatschappij moeten we ervoor zorgen dat deze mensen niet zo lang getraumatiseerd blijven. Daar komt het op neer. We moeten onderzoeken hoe we hen zo goed mogelijk kunnen ondersteunen om hun trauma te verwerken. 'Overwinnen' of 'loslaten' is voor mij niet het juiste woord. Het gaat meer om een soort verwerkingsproces, dat ervoor moet zorgen dat het leven niet te zwaar belast wordt. Ik ben misbruikt, maar dat is mijn leven niet. Ik denk dat u de zware taak hebt om de druk wat op te voeren.

Voorts staat men te weinig stil bij het trauma van de geliefden, de familie, de vrienden en zelfs de collega's. Beseft men wel hoe moeilijk het is om een warm en standvastig gezin te vormen als getraumatiseerd persoon? Het is mij helaas niet gelukt. Beseft u hoe erg en moeilijk het is voor een moeder en vader die op een bepaald moment in hun leven moeten horen dat hun kind misbruikt werd? Ik zie nu aan mijn moeder wat dat nog steeds met haar doet. Mijn moeder is gelovig en zij gaat nog elke week naar de kerk. Zij ziet enorm af. Ik kan haar niet geruststellen, hoe hard ik dat ook probeer. Dat zij door dat misbruik zo erg afziet, vind ik trouwens erger voor haar dan voor mijzelf. Er is ook het onvermogen om dat op een gedragen manier in een familiale context te bespreken. In mijn gezin heeft dat ook lang geduurd, hoewel ik het aan mijn moeder had verteld en mijn twee broers ervan wisten. Daar werd ook niet meer over gesproken. Uiteindelijk zijn wij er wel in geslaagd om erover samen te zitten en te praten.

Dan zijn er ook de collega's. Ik werk als ambtenaar bij de Vlaamse overheid, maar ik ben sinds augustus werkonbekwaam en ik weet niet tot wanneer. Door mijn afwezigheid moeten zij de kastanjes uit het vuur halen. Er is immers geen budget om mij tijdelijk te laten vervangen. Ik wil maar aantonen tot hoever die schadelijke gevolgen strekken. Mijn collega's hebben immers niets te maken met dat misbruik, maar zij moeten wel misschien hun vakantiedagen aanpassen en hebben stress door het extra werk. De gevolgen van dat misbruik zijn dus zeer verregaand.

Ik wil ook nog even stilstaan bij wat een trauma is en hoe men tot traumaherstel kan komen, zodat lichaam en geest in balans of *'in flow'* kunnen zijn. Daarvoor zijn er heel veel termen. Ik weet niet hoe ver jullie daarin staan. Ik wil niet pretentius klinken, maar ik kan enkel mijn visie geven op wat

al dan niet nodig is en wat er al is.

Ten eerste moet men een manier vinden om zijn schaamte weg te krijgen om tot traumaherstel te kunnen overgaan. De klassieke westerse geneeskunde begint wel meer gevoeligheid te krijgen voor dat traumaherstel, maar tot nu toe is het nog niet voldoende. Het zit altijd in de zogenaamde alternatieve therapieën. Dat zijn echter geen alternatieve therapieën, maar nieuwe inzichten.

Traumaherstel moet op vier niveaus kunnen plaatsvinden. Het eerste niveau is het lichamelijke niveau. Men kan met andere woorden pas tot traumaherstel overgaan of het trauma overwinnen vanaf het moment dat het lichaam intern de pijn kan voelen. Men moet in zijn lichaam kunnen voelen wat de pijn wil zeggen. Daarvoor moet men de pijn echter kunnen voelen en mag men niet denken wat men voelt. Dat is een absolute voorwaarde. Het gevaar bestaat dat er heel veel bypasses worden georganiseerd. Tot men het lichamen niet gevoeld heeft, zijn alle andere zaken echter bypasses, zoals yoga. Praattherapie is goed, maar het is geen oplossing op zich. Praattherapie kan een opluchting bieden, maar pakt het probleem niet aan, net zoals alle medicatie. Pijnmedicatie en antidepressiva zijn soms nodig, maar lossen het probleem niet op. Op een bepaald moment moet men met zijn lichaam aan de slag gaan. Hoe men dat moet doen, is voor iedereen anders, maar men moet de pijn kunnen voelen.

Als men de pijn kan voelen, kan men tot het tweede niveau komen, dat van de emotie. En dan gaat men met die emoties aan de slag. Bij een trauma wordt het hoofd van het lichaam afgesloten. Het blijft er wel op staan, maar er is geen connectie. Daarop komt het neer: er is geen enkele connectie.

Men moet dus ook met emoties kunnen werken. Wat bij mij het grootste probleem was, is dat woede en verdriet volledig ineengestrengeld waren. Daarom heeft het mij ook heel veel moeite gekost. Door het feit dat die twee emoties ineengestrengeld waren, kon ik immers niet voldoende aandacht aan het ene of het andere besteden.

Het derde niveau is het psychosociale. Zoals ik al aangegeven heb, gaat het daarbij om terug in verbondenheid te leven met de mensen en alles wat er is. Voor mij was dat een leerproces.

Ten slotte is er ook nog het spirituele en zingevingsniveau. Ik wil echter niet te hoogdravend worden, maar het gaat hierbij om de zingeving die men zelf aan het leven kan geven. Voor sommigen zal dat het geloof zijn in God de Vader die bepaalt wat goed en slecht is. Dat moet ieder voor zich

uitmaken.

Dit zijn echter de vier noodzakelijke niveaus waar elk slachtoffer door moet. We hebben geen andere keuze. Hierdoor ontstaat echter het gevaar van een bypass. Wanneer men zo lang die emoties niet heeft kunnen voelen en niet met die heftige emoties aan de slag is gegaan en men gaat dan op een yogamat zitten, is men niet aan het genezen. Dan creëert men een bypass. Men denkt dat men goed bezig is, maar dat is niet zo. Dat is niet het echte traumaherstel, want het lichaam moet dat voelen.

Ik wil ook nog tot de stap komen waarin ik kan communiceren met mijn lichaam. Ik ben daar echter nog niet. Ik wil wel tegen mijn lichaam kunnen zeggen dat ik niet meer angstig of zenuwachtig moet zijn. Als ik dat kan, ben ik er. Ik ben er echter nog niet helemaal. Soms lukt me dat heel goed, maar soms ook helemaal niet.

Dit zijn dus de vier absolute voorwaarden. Het komt neer op een *traumageïnformeerd* zorgsysteem. Dat vraagt een hele omschakeling van de zienswijze op trauma's, maar dat zou er moeten komen. Zoals reeds gezegd moet men daarvoor dus eerst de schaamte kunnen overwinnen.

Ik sta nu nog even stil bij mijn zienswijze over wat er misgelopen is na de vorige parlementaire commissie en na mijn contacten met de Katholieke Kerk.

Bisschop Bonny had in een interview een misplaatste uitspraak gedaan, waarvoor hij zich verontschuldigd heeft. Ik nam contact op met hem. Ik heb eerst opnieuw contact opgenomen met Mia De Schampheleere om te laten weten dat ik wel met hen wilde praten. Vervolgens werd ik dus uitgenodigd door een medewerker van Bonny. Mijn moeder wilde Bonny ook eens spreken. Wij werden uiteindelijk uitgenodigd voor een gesprek met hem. Volgens mij heeft Bonny het hart op de juiste plaats, maar ze kunnen het niet, als ik het zo cru mag stellen.

Ik ben nu ook keihard voor het instituut Katholieke Kerk. Bonny heeft mij verteld dat Rome opnieuw heeft gevraagd om een dossier over Roger Vangheluwe in te dienen. Kunt u zich dat voorstellen? Ik kan mij dat echt niet voorstellen. De Kerk is daardoor totaal verkeerd bezig. De paus komt dit jaar naar België, maar ik zou graag eens met hem in gesprek willen gaan. Ik zou het op een beleefde en vriendelijke manier doen, maar ik zou dezelfde woorden gebruiken. Beseffen ze het niet of kunnen ze het niet? Dat zijn de twee cruciale vragen. Ik weet het niet. In ieder geval kunnen ze het niet en het blijkt dat de Belgische bisschoppen

nougatbollen te zeggen hebben. Zij hebben niets te zeggen. Rome bepaalt alles.

Dat is mijn aanvoelen en wat ik heb afgeleid uit het gesprek. Ik wil nogmaals benadrukken dat ik alle gelovigen respecteert. Volgens mij heeft Bonny het hart op de juiste plaats. Daar mogen we niet aan twifelen, maar hij zit ook in structuren waarin hij vastloopt. Dat is mijn aanvoelen.

Waar is het na de vorige parlementaire onderzoekscommissie misgelopen? Er zijn twee zaken. Er werd een regeling uitgewerkt. Destijds was het opportuun om mensen in categorieën in te delen en daar aalmoezen aan te verbinden. Er werd nooit gedacht aan een integrale schadevergoeding. Er zullen daar misschien wel juridische argumenten voor zijn, maar men heeft zich naar mijn aanvoelen te veel gericht op het geven van een vergoeding. De Katholieke Kerk heeft daarbij de fout gemaakt om overeenkomsten te maken en een vergoeding te betalen, om vervolgens achterover te leunen en te stellen dat daarmee de kous af was. Maar daarmee is de kous niet af, want daar begint het pas mee. Misschien wisten ze nog niet alles, maar ik weet wel dat iemand bij opvangpunt van de paters, dat door een psycholoog werd begeleid, heeft gezegd dat het allemaal veel te snel ging. Ze hebben toen de handen uit de mouwen gestoken om tot vergoeding te kunnen overgaan, in de hoop dat daarmee de kous af was, maar dat hield eigenlijk geen echte erkenning in.

Er is voor mij pas sprake van echte erkenning indien er twee aspecten aanwezig zijn. Enerzijds is er het financiële luik, dat voor ieder slachtoffer individueel bekeken moet worden, namelijk integrale schadevergoeding. Anderzijds is er het luik van de echte erkenning. In het gesprek met de medewerker van Bonny, vóór het gesprek met Bonny zelf, vroeg die mij wat echte erkenning voor mij inhield. Ik moest het antwoord schuldig blijven. Ik kon daar toen nog niet op antwoorden. Ik moet het gevoel krijgen dat ze het ook echt menen en dat ze het slachtoffer effectief centraal stellen. Ze zijn nu nog altijd te veel in verdedigingsmodus. Zij hebben de taak om aan elk slachtoffer te vragen en om te onderzoeken, te voelen en af te tasten wat er nodig is voor erkenning, los van het financiële. Dat zijn namelijk twee verschillende aspecten.

Het tweede aspect hangt volgens mij heel erg van de persoon af. Daar komt het dus op neer: de nadruk is te veel gelegd op het financiële en veel te weinig op het zorgtraject. Misschien is dat gebeurd uit onwetendheid, omdat men toen nog niet wist dat een trauma zo diep doorwerkt en dergelijke diepe wonden slaat voor bij betrokkenen en de maatschappij an sich. Om de woorden van mijnheer Geens te gebruiken: het is een kwestie

van voortschrijdend inzicht. Nu raakt er steeds meer bekend en ontstaat er een andere visie. Dat is volgens mij de essentie: de vergoeding was onvoldoende, er was te veel aandacht voor het financiële en te weinig voor de zorg en de Kerk slaagt er tot nu toe niet in om tot een effectieve erkenning van de slachtoffers te komen.

Vervolgens rijst de vraag hoe het verder moet. Om eerlijk te zijn, ik ben het kotsbeu om in de media te horen over *Godvergeten*, over Sven Pichal en vele anderen. Je vraagt je af hoe dit in godsnaam mogelijk is. Hoewel ik heel positief in het leven sta, raken die verhalen me elke keer keihard. Ik kan niet doen alsof er niets is gebeurd. Ik ervaar elke keer een weerbots. Ik kom er elke keer wel uit. Ik heb het geluk dat ik niet alcoholverslaafd ben, dat ik geen pillen neem, ik heb geen strafrechtelijke feiten gepleegd... Ik behoor echter tot de gelukkigen die het elke keer weer te boven komen.

Wat moet er nu gebeuren? Allereerst bestaat de enige echte oplossing erin dat de slachtoffers centraal worden gesteld. Dat is de enige vraag, stel het slachtoffer centraal. Ik hoop dat dit ook jullie uitgangspunt zal zijn. Het antwoord daarop is ja of nee. Daar bestaat geen tussenweg voor. Als je ja zegt, kies je daarvoor. Als je nee zegt, zeg dat dan eerlijk, zeg dan dat jullie dat niet zullen doen. Dan weten de slachtoffers dat tenminste, maar jullie moeten de eerlijkheid hebben om dat te zeggen.

De gelovigen kunnen ook iets doen. Wat kunnen de gelovigen en het instituut Kerk doen? Zoals gezegd, moet er tot een financiële vergoeding worden overgegaan en moeten de persoonsgebonden feiten erkend worden. Dat moet uitgaan van het instituut en daarna kunnen de gelovigen hun geloof aan de deur laten staan en de slachtoffers vanuit hun menselijkheid en niet vanuit hun geloof mee ondersteunen.

De Katholieke Kerk zou eerlijk gezegd mee de eerste stap moeten zetten. Vervolgens moet de Kerk het traumaherstel mee faciliteren. De Kerk mag en kan dat niet organiseren, want dan loopt het verkeerd. Geloof me, dan zitten we hier over 10 jaar opnieuw. Dat is essentieel met betrekking tot de Katholieke Kerk.

De maatschappij en u ook hebben op zich wel al wat stappen gezet, maar onvoldoende. Er is allereerst een onderzoekscommissie geweest. Op Vlaams niveau is er het opvangpunt voor slachtoffers van seksueel misbruik. Er bestaan heel wat initiatieven, maar ze zijn nog onvoldoende.

Ik heb een aantal voorstellen of gedachten die ik graag met u deel. Ik pleit voor een zorgbudget afgestemd op de noden van elk slachtoffer. We

moeten verder durven te denken dan de nomenclatuur en wat er bestaat. De zorg zal voor elke persoon anders zijn. Niemand hoeft te zeggen wat die zorg moet inhouden of welke therapieën het slachtoffer al dan niet moet volgen. Het slachtoffer moet dat zelf bepalen, samen met zijn therapeuten, huisarts enzovoort. Uiteraard moet er een controle worden ingebouwd, maar laat die menselijk en normaal verlopen. Ik wil geen politieke uitspraken doen, maar laat dat alstublieft niet door de ziekenfondsen organiseren, want dan loopt het opnieuw verkeerd. Die snappen het eenvoudigweg niet en maken deel uit van te grote gehelen.

Ik wil een oproep doen aan u en aan de maatschappij, aan alle mensen die het met mij eens zijn dat we het slachtoffer centraal moeten stellen. Waarom richten we geen organisatie of een instelling op zoals Kom op tegen Kanker of Child Focus, een instituut tegen misbruik, misschien Kom op tegen Misbruik?

Eerlijk gezegd, had ik niet in een depressie gezeten en had ik meer draagkracht – want ik kan het niet alleen – dan zou ik op dat vlak al meer stappen hebben gezet. Een organisatie die het opneemt voor de slachtoffers en die een leidende rol opneemt inzake dat zorgbudget. Een organisatie die ook een leidende rol speelt in de onderzoeken naar welke therapieën de beste zijn.

In België hebben we een schitterende geneeskunde en artsen zoals Edel Maex, Luc Swinnen. In Wallonië denk ik aan dokter Lauwereyns, als ik het goed heb, in een ziekenhuis in Luik. We hebben de mensen en de bekwaamheid. We hebben bekwame juristen en mensen die de zaken kunnen organiseren en de koppen bijeen kunnen brengen, die de kennis die al bestaat bij Child Focus en elders kunnen onderbrengen in één instituut. Ik spreek over het instituut Kom op tegen Misbruik. Ik wil daar mee mijn schouders onder zetten. Ik kan het echter niet alleen en ik wil het ook niet alleen doen. Dat instituut moet er komen. We kunnen er grote ambities aan toekennen, maar laten we stap voor stap beginnen. Iedereen is er welkom: gelovigen, politici, ongeacht hun politieke kleur, die hun politieke kleur achterwege laten, slimme mensen, advocaten, slimme maatschappelijk werkers, bekwame mensen die de kennis organiseren. Het kan, ietwat cynisch gezegd, zelfs een exportproduct worden.

Ook wat het onderzoek betreft, blijkt dat we nog maar weinig weten over het herstel van seksueel misbruik. We weten daar nog niet veel over. Met alle respect voor alle slachtoffers, maar we zitten hier wel op een berg gegevens van mensen die we kennen. Dat kan een startpunt zijn om meer fundamenteel onderzoek te doen.

We zouden moeten komen tot een volwaardig *traumageïnformeerd* zorgsysteem. Dat zal de echte oplossing zijn, maar zoiets wordt niet op een-twee-drie georganiseerd, dat weet ik ook wel. Dat moet ons doel zijn. Dan zullen we een hele stap zetten en zal het slachtoffer centraal staan, los van het feit of het in de Katholieke Kerk of elders op een andere manier in de maatschappij is gebeurd. Ik ben er heilig van overtuigd dat dat op een of andere manier moet gebeuren.

Ik denk dat ik genoeg heb gezegd. Als u vragen hebt, stel ze me. U mag me alles vragen. Als ik niet wil antwoorden, zal ik het ook zeggen. Ik zal naar de vertaling luisteren, zo kan ik de Franstalige vragen ook verstaan.

De **voorzitster**: Dank u wel, mevrouw, voor uw begeisterende uiteenzetting in alle rust. U bent zeer volledig geweest en ik denk dat u ons zeer veel zinvolle informatie hebt gegeven op heel veel vlakken. Ik kijk even naar de collega's voor eventuele vragen.

Valerie Van Peel (N-VA): Ik wil u vooral bedanken en bevestigen, van overlever tot overlever, dat u heel veel herkenbare dingen hebt gezegd. Ik ben eigenlijk blij dat u het in een openbare zitting hebt gedaan. Ik kijk ook naar mevrouw Ines Keygnaert, die heel veel onderzoek heeft gedaan. Ik denk dat zij hetzelfde gevoel heeft. U hebt aangetoond hoeveel aspecten hierbij betrokken zijn. U was daarin zeer volledig. Ik wil vooral mijn bewondering uitspreken voor de eigen verantwoordelijkheid die u al hebt genomen om verder te gaan. Dat is heel moeilijk en niet voor iedereen haalbaar. Ik vind het belangrijk dat u dat aangeeft. Er zijn mensen die dit hier volgen, zeker medeslachtoffers. Ik wil mij daarbij aansluiten en u bedanken dat u dat op deze manier hebt laten zien. Dat is heel knap gedaan.

Koen Geens (cd&v): Ik ben anders verwant, ik ben een jurist. Het is uitzonderlijk dat een jurist erin slaagt om zo zijn vak te overstijgen en om te zeggen dat een juridische procedure deze situatie doorgaans niet oplost. Iemand die zoals ik gebrandmerkt staat als jurist, kan dat moeilijk zeggen, maar dat vond ik heel waardevol in uw getuigenis.

Overigens, in de manier waarop u sprak over uw moeder en over de relatie van uw moeder met de Katholieke Kerk zullen, volgens mij, heel veel mensen zich hebben herkend.

Ten slotte, bent u een Kempische? Dan hebt u bij mij tienduizend lengtes voor.

De **voorzitster**: Het is moeilijk om deze bedenking

te overtreffen, collega's, maar wie waagt nog een kans? Heeft iemand nog een vraag of een bemerking?

Mevrouw Colpaert, ik denk inderdaad dat u bijzonder volledig bent geweest, waarvoor ik u bedank. Zoals collega Van Peel zegt, hebt u een kijk gegeven die voor ons en ook voor allen die deze zitting volgen zeer zinvol is en zal zijn. Wat we vandaag hebben meegekregen in deze commissie is zeer waardevol. Ik wil u dus nogmaals danken voor uw moed om deze getuigenis te komen brengen en uw moed om het aan te pakken zoals u het aanpakt. Vooral dat laatste.

Aline Colpaert: Dank u wel. Misschien nog één iets om af te sluiten, tenzij er nog vragen zijn. Ik wens jullie ook heel veel moed om het juiste te doen. Ik weet dat daarvoor moed nodig is en ik wens jullie die moed heel hard toe.

De **voorzitster**: Dank u wel daarvoor.

Iemand in de zaal, die geen commissielid is, vraagt nog het woord.

Dalanda Ba: Je m'appelle Dalanda. Je suis née en France de parents africains.

Qu'est-ce qui vous fait vous évader? Qu'est-ce qui vous fait continuer de vivre? Est-ce que vous avez des passions, des activités? Vous dites que vous ne travaillez pas mais faites-vous de la peinture, de la lecture? Qu'est-ce qui vous aide à avancer tous les jours?

Aline Colpaert: Je travaille beaucoup sur moi-même. Par exemple, j'ai fait une cure de *mindfulness* pendant six semaines. J'ai suivi des cours de Yin yoga avec un groupe de femmes. Je vais également suivre une retraite médicale. J'ai fait beaucoup de choses.

Elke morgen wanneer ik opsta, mediteer ik gedurende 12 minuten, vooral om mijn ademhaling te oefenen. Ik heb geleerd – misschien is dat vroeger ook al wel gezegd – dat het belangrijk is om trager uit te ademen dan men inademt. Vroeger ademde ik snel uit en dat is pijnbevorderend. Trager uitademen oefen ik elke dag één tot twee keer.

Ik probeer elke dag wat Yin yoga-oefeningen te doen, ik let heel hard op mijn voeding, op wat goed en niet goed is voor mijn lichaam. Ik probeer zo doelbewust mogelijk in het leven te staan. Je moet voor jezelf opkomen en voldoende rust opeisen. Luisteren naar je lichaam, dat is de kunst. Je afvragen wat je lichaam wil zeggen. Dat betekent

heel veel yoga, meditatie en alles wat daarbij hoort. Ik wil u gerust mijn gegevens achterlaten, als u met mij contact wilt opnemen. Ik ben geen therapeut, maar ik weet wel hoe ik mensen kan steunen.

De **voorzitster**: Dat is meteen mogelijk, want we zullen even schorsen om dan onze volgende getuige te verwelkomen.

Dank u wel, mevrouw Colpaert.

(Korte pauze)

De **voorzitster**: Onze volgende getuige is mevrouw Emma Gnzanzou.

Bienvenue, madame Gnzanzou. Merci d'être venue et de vouloir témoigner.

Van harte welkom in onze commissie. Wij zijn zeer blij dat heel wat slachtoffers de moed vinden om in onze commissie te komen getuigen en hun verhaal aan ons te vertellen. Dat is belangrijk voor onze werkzaamheden. Dat leert elke getuigenis ons, elke keer weer. Ook voor u geldt dat u zelf beslist wat u vertelt over de feiten die u zijn overkomen. U bepaalt zelf of u daarover al dan niet in detail uitweidt. U bent daar niet toe verplicht. Wij gaan ervan uit dat er feiten zijn gebeurd die niet hadden mogen gebeuren. Wij willen graag vernemen hoe de samenleving en instanties als de Kerk en justitie met feiten, meldingen en klachten omgegaan zijn. Daaruit willen we lessen trekken voor de toekomst. We willen te weten komen wat er anders kan en moet. Daarvoor is uw getuigenis essentieel. We zijn dan ook blij dat u vandaag uw verhaal wenst te brengen. Ik geef u meteen het woord. We luisteren heel graag naar u.

Emma Gnzanzou: Bonjour à tous. Dans un premier temps, je tenais à vous remercier de prendre ce temps, cette après-midi, pour écouter mon témoignage. Au nom de toutes les victimes d'abus, d'inceste, de viol, qui sont, tout comme moi, sur le chemin de la guérison; d'autres personnes qui sont en mauvais point, aussi, et qui n'ont pas toutes les ressources dont je dispose aujourd'hui; et d'autres personnes qui, malheureusement, ne sont plus là aujourd'hui pour témoigner, parce que les abus, les viols tuent. C'est une réalité.

Au nom de toutes ces victimes, je souhaitais vous remercier. Je souhaitais aussi remercier une personne qui est là aujourd'hui, une amie que je connais depuis mes 16 ans, Dalanda, qui a décidé de venir me soutenir. Elle est venue de Londres pour moi, pour être présente. Merci beaucoup.

Dans un premier temps, je vous parlerai des faits. Je n'ai pas été aussi bien organisée que la

précédente personne qui a fait son témoignage. J'ai écrit sur des morceaux de tissu. On verra si je m'en servirai ou pas. Dans tous les cas, je vais commencer, c'est sûr, par les faits.

Moi, j'ai subi, je dirais deux sortes d'abus: l'inceste et le viol. Le viol et l'inceste. Est-ce que l'inceste est le viol? Ça, c'est aussi une question qu'il faudrait peut-être que je clarifie aussi. Mais ce n'est pas très important.

Dans un premier temps, j'ai vécu l'inceste de par mon frère, lorsque j'avais entre 7 et 12 ans, quelque chose comme ça. Au niveau de l'âge, je ne suis pas très sûre. Mais en tout cas, ça a duré plusieurs années. Ça se déroulait la nuit. Ça a duré, comme je vous l'ai dit, plusieurs années.

Ça a été assez violent, parce que j'étais très asservie, très docile à ce niveau-là, et je ne comprenais pas forcément ce qu'il me faisait faire. C'était des pénétrations à chaque fois, et je me rappellerai toujours de sa phrase lorsqu'il terminait et qu'il me disait: "Va vite te nettoyer, parce que je ne veux pas avoir des gosses de toi." Donc il était vraiment lucide et conscient de ce qu'il faisait, mais surtout des conséquences que cela pouvait engendrer.

Ça, ça a duré pas mal d'années. Est-ce que je me suis présentée? Voilà, je fais les choses à l'envers. Donc, j'ai 41 ans, je suis maman d'un petit garçon qui a 5 ans et demi, et je suis séparée.

J'ai, par la suite, il y a à peu près dix ans, porté plainte contre mon frère. Comment est-ce que j'ai décidé, comment cela m'est venu à l'idée? J'avais comme un sentiment d'injustice qui grandissait en moi. Il était heureux, il faisait sa vie, alors que moi, j'étais très mal en point. Je me suis dit: ça ne peut plus durer. J'ai décidé de porter plainte contre mon propre frère.

Il faut savoir que moi, je viens d'une très grande fratrie. Nous sommes neuf enfants. C'est comme une micro-société. Voilà, déposer plainte contre mon frère, c'est un peu comme faire un coup d'État au sein de ma famille.

J'ai donc décidé de déposer cette bombe et de révéler les choses au grand jour. Dans un premier temps, il y a eu – comment dirais-je? – la réaction de ma famille, qui a été assez violente, parce que je ne m'y attendais pas, dans le sens où mon frère a été protégé, choyé. Il est devenu un petit peu la victime. Les rôles se sont renversés. Et moi, j'ai été attaquée, criblée d'insultes. On m'a posé la question de savoir pourquoi je n'avais rien dit, pourquoi j'avais décidé de garder tout cela en moi autant d'années. Donc je ne comprenais pas

vraiment cette inversion de rôles, cette violence. Comme je vous ai dit, je viens d'une grande fratrie, et vraiment tout le monde y mettait du sien pour faire en sorte que je puisse me taire et étouffer toute cette affaire. C'est vrai que j'ai dû prendre de la distance avec ma famille, même si, avec la naissance de mon fils il y a cinq ans et demi, j'ai repris plus ou moins le contact; mais j'ai décidé, il y a un an plus ou moins, de couper définitivement le contact avec ma famille, mais surtout avec ma mère. Je vous expliquerai dans quelques instants pourquoi. Ça, c'est au niveau de ma famille.

Au niveau de la justice, malheureusement, l'affaire a été classée sans suite. Je m'y attendais un petit peu quand même parce que, malheureusement, c'est le sort réservé... la décision qui est rendue dans la plupart des cas, si je puis dire. Et c'est vrai que la cour, lorsque j'ai reçu le courrier, avait écrit qu'elle ne doutait pas de la véracité des faits et des propos. Ma famille a été auditionnée. Mais selon eux, il n'y avait pas assez de preuves pour inculper mon frère ou continuer. Il n'y avait, en fait, pas assez de preuves pour une inculpation quelconque, même si ce n'était pas vraiment ce que je recherchais. C'était plus une reconnaissance, comme la personne qui a témoigné avant l'a dit tellement de fois: cette reconnaissance que nous sommes des victimes.

C'est vrai qu'en temps normal, je n'aime pas trop m'appeler victime, parce que je ne suis pas du tout comme ça, mais c'est vrai que j'étais à la recherche d'une reconnaissance et que je ne l'ai pas eue. Il y a eu peut-être à ce moment-là un soulagement, comme un poids en moins, parce que j'ai gardé cela pendant très longtemps en moi. Je l'ai normalisé et j'ai même trouvé des excuses à mon frère. J'ai voulu aussi étouffer et il y a eu évidemment tout ce déni qui s'est fait, pendant toutes ces années. Mais voilà: il y a toujours eu ces *flashback* de ces scènes qui m'ont toujours hantée et qui me hantent toujours. Elles ont certes moins d'emprise sur ma vie, sur mes actions, mes décisions, mais je reste traumatisée, et ce n'est vraiment que maintenant que je me rends compte de l'ampleur de tout cela.

Cela, c'était le premier volet avec mon frère. Comme si cela ne suffisait pas, d'autres traitements m'étaient donc aussi réservés de par ma mère dans le sens où ce ne sont pas des faits très normaux. Je suis désolée si je vous choque un petit peu par les faits. En fait, en alternance avec ces viols que je subissais, ma mère aussi pendant la nuit, toujours quand j'avais sept, huit ans et jusqu'à la préadolescence, je ne sais pas pour quelles raisons – ne me demandez pas – préparait une pâte qui était soit du piment, soit du gingembre quand le piment venait à manquer et elle me

réveillait violemment dans la nuit et m'introduisait ces substances dans le vagin, les orifices tels que le visage, les oreilles, au niveau rectal, partout. Imaginez-vous – je ne sais pas s'il y a des parents dans cette audience – mais je n'avais que sept ou huit ans. Cela se déroulait même pendant la semaine lorsque je devais partir à l'école. J'étais donc réveillée violemment comme cela. Elle était accompagnée de ma tante qui était, elle, chargée de me tenir bras et jambes pour que je bouge le moins possible. Bien évidemment, je criais, je me débattais. Voilà.

Donc, il y a eu plusieurs choses, beaucoup de conséquences par rapport à cela. Il y en a eu beaucoup. Je ne serais pas à même de toutes les énumérer. Il y a eu un dérèglement. Par exemple, j'ai fait pipi au lit très très tard. J'étais complètement déréglée. Et ma mère, c'est pareil. Lorsqu'elle venait la nuit et qu'elle voyait que les draps étaient mouillés, elle me réveillait et me frappait avec ce qu'elle trouvait... une rallonge... je ne sais pas... une ceinture et elle m'ordonnait de laver à la main les draps. Je n'avais que huit ans. Des fois, je ne dormais même pas que je devais déjà me préparer pour aller à l'école. Veuillez m'excuser.

Je suis contente d'être là car cela fait des années que je ne pleure plus à cause de tous ces traumatismes et je vois que cela revient et, alors, je suis contente. Voilà. Bref!

À avoir eu ces substances aussi longtemps – on parle de l'âge de huit ans jusqu'à la préadolescence, quatorze-quinze ans – il y a bien évidemment eu des conséquences néfastes. Je pense que c'est vers dix ans. Ma mère était en train de m'habiller et s'est rendue compte que, sur mes muqueuses, il y avait comme des champignons. C'était anormal bien évidemment. Donc, je me suis rendue aux urgences avec mon père, ma mère. Et, là, il y a un médecin – je ne sais pas qui c'est –, pas très sympathique d'ailleurs qui m'a enfoncé une petite barre, peut-être grande comme cela – je ne saurais vous dire – dans la trompe de Fallope. Je ne sais pas si vous voyez où c'est. C'est une espèce d'orifice où, lorsque vous avez des rapports sexuels, il y a l'œuf qui tombe et, voilà, l'ovulation est possible. Chez moi, au niveau de cet orifice, ce corps étranger est venu obstruer.

Conséquence, de mes huit, dix ans jusqu'à mes 31 ou 32 ans, j'ai gardé ce corps étranger en moi. Je me suis fait ausculter pour un frottis, un check up gynécologique normal. En consultation, la gynécologue s'est rendu compte qu'il y avait une peau anormale dans mon utérus qui était extrêmement grosse. J'ai été opérée d'urgence. On me l'a retirée. Cette barre qui était toujours en moi depuis tant d'années me dérangeait

évidemment lorsque je m'asseyais, lorsque j'avais des relations, tout le temps. On me l'a mise quand j'étais petite et puis, après tout, mes parents étaient là donc, cela veut dire qu'ils savaient pourquoi ils le faisaient. Il y avait un consentement et si elle était là, cela signifiait que c'était pour mon bien. J'ai donc gardé cette barre en pensant que je devais la garder même si, avec toute cette douleur, j'ai normalisé la douleur. Je suis une personne qui normalise la douleur. La souffrance pour moi est normale. Elle fait partie de mon ADN. Je suis une personne née pour souffrir parce que je n'ai connu que cela depuis mon enfance, donc que cela doit continuer.

Par la suite, lorsqu'on m'a retiré cette barre, vous pouvez imaginer le soulagement parce que dans un premier temps, lorsque je me rendais chez divers gynécologues pour leur en parler, soit on me riait au visage, soit on n'arrivait pas à détecter, soit on ne me croyait pas. Il y a eu une espèce d'errance médicale qui a fait qu'à un moment donné, j'ai baissé les bras. J'ai décidé de vivre avec cette barre et lorsque cette chirurgienne a pu la détecter et l'enlever, pour moi, cela a vraiment été un soulagement mais aussi une rédemption. Après cela, je suis allée une semaine au Portugal pour fêter tout cela parce que c'était une deuxième vie pour moi.

Il faut savoir qu'à cause de cette barre, j'aurais pu avoir un cancer, j'aurais pu être stérile. Aujourd'hui, je suis heureuse de pouvoir donner la vie. C'est quelque chose à côté de laquelle j'aurais pu passer. Quand je pense que c'est ma propre mère, celle qui m'a donné la vie, qui était censée me protéger, qui est celle qui est aussi la responsable de tout cela. Elle m'a volé ma féminité, ma dignité. Mon frère, c'est pareil. Ce n'est que récemment que je déconstruis beaucoup de choses et que je me reconstruis. C'est quelque chose qui... Je suis vraiment meurtrie. Il y a tellement de choses en tête qui se passent, là, maintenant. Par rapport à cela, ça a été salvateur.

Je vais revenir un petit peu en arrière pour vous parler des conséquences de ces traumatismes, de tout cela. J'essaie de faire une liste à la maison de tout ce qu'il s'est passé, de mettre sur papier les conséquences.

C'était tellement long que cela m'a épuisé et que j'ai arrêté d'écrire. Bien évidemment, lorsque j'étais une enfant traumatisée, j'étais une personne qui aimait s'isoler. D'ailleurs, j'ai toujours gardé ce côté très solitaire, même si je suis paradoxalement quelqu'un très extraverti. Je suis quelqu'un de très joyeux, de très solaire. On dit même de moi que j'influence les gens positivement et négativement, semblerait-il. Je suis aussi un petit peu un clown.

En fait, je suis quelqu'un qui est prédisposé à briller, si je puis dire, même si j'ai cette histoire avec tout ce carnage qui m'a été fait par les deux personnes de ma famille que je vous ai citées. Donc, j'étais une enfant qui était, pendant toute sa scolarité jusqu'après le baccalauréat, extrêmement agressive et impulsive. J'ai toujours été contre la moindre injustice. Dès que la moindre injustice était commise, cela me transformait en une bête féroce. L'injustice m'insupporte, mais aujourd'hui j'aimerais me battre pour les personnes. D'ailleurs, je voudrais reprendre mes études en sciences politiques à l'ULB pour changer les choses, pour m'instruire bien évidemment.

Il faut savoir que, lorsqu'on est victime, on se sent souillé, on se dévalorise, on pense n'avoir droit à rien ou seulement au malheur, on pense n'être rien. Il y a très peu de temps, peut-être six mois, je me suis rendu compte que non: je suis une personne intelligente qui a droit au bonheur, même si je partage des similitudes avec l'autre témoin. Cette personne disait qu'on ne parvenait pas à avoir un foyer heureux. Je n'ai pas de modèle, je ne sais pas ce que cela veut dire. Parfois, je regarde autour de moi, avec mes amis et mes collègues, mais cela ne me parle pas. Je ne sais pas ce que cela veut dire. Pourtant, je tente, mais j'ai l'impression qu'un nuage noir au-dessus de ma tête m'empêche de trouver cela.

Je vais prendre mon petit mouchoir pour ne rien oublier. Comme je vous l'ai dit, cela fait des années que je ne pleure plus. Des petites larmes sont venues, mais sont très vite reparties. Malheureusement, je suis quelqu'un qui ne pleure plus. J'ai l'impression que je rationalise mes émotions. Comme disait le premier témoin, une dissociation est faite entre le corps et l'esprit. C'est incroyable! Je n'en avais pas conscience. C'est dernièrement que j'ai commencé à en prendre conscience avec le développement personnel, la déconstruction et pas mal de choses. Je suis intéressée par la psychanalyse, la psychologie, les neurosciences. J'ai décidé d'être membre d'un groupe de lecture de philosophie. Je me rends compte que, OK, je ne suis pas si bête que cela, mais ce sont des choses qui viennent tout doucement. On commence à prendre conscience de sa valeur et à se dire qu'on a le droit, qu'on mérite et, surtout, qu'on a sa place dans la société.

C'est quelque chose, pour moi, qui était impossible à penser avant. J'étais plus une personne qui subissait – on va dire ça comme ça.

Bien évidemment, le fait que je sois une personne solaire, joyeuse de nature. Étant petite, j'ai très vite perçu, j'ai eu cette lucidité, je ne sais pas d'où, de me dire que je vivais dans un environnement

toxique, que quand bien même c'était ma mère, quand bien même c'était mon frère, ces personnes-là étaient très malveillantes. Grâce à eux, j'ai décidé qu'ils... Je les prenais comme référence, comme contre-modèles. C'est-à-dire que je ne voulais en rien leur ressembler, que ce qu'ils faisaient, je ferais le contraire. J'ai choisi, à cet âge précoce de 8 ans, de décider, de faire le choix d'être quelqu'un de bien, et de ne pas faire le mal autour de moi, de ne pas utiliser ce qui m'avait été fait pour perpétuer tout ça.

J'ai eu cette conscience assez tôt, avec le monde imaginaire et plein d'autres choses qui m'ont aidée à trouver une voie d'échappatoire. Dès que j'étais libre, étant étudiante... J'ai ce côté altruiste qui a été vraiment salvateur. Les étés, je partais dans les camps pour accompagner les personnes handicapées. À Noël, pendant Pâques... À chaque fois que je pouvais sortir de cet environnement toxique, je le faisais. Mais j'avais envie de me sentir utile, et ça, ça m'a beaucoup aidée, bien évidemment.

J'ai fait beaucoup de bénévolat. Aujourd'hui encore, je vais commencer du bénévolat dans une association qui s'appelle Entraide pour aider les jeunes immigrés, ou pas forcément jeunes, à apprendre la langue française. Pour moi, c'est comme une mission que j'ai. Parce que j'étais dans la souffrance, je pense avoir cette aptitude à pouvoir aider les autres. J'ai fait du bénévolat en Inde, beaucoup de choses avec les sans-abris.

Je pense que tout ça, ça a été vraiment salvateur et un échappatoire, parce que je pense que sans ça... Des idées suicidaires, bien évidemment que j'en ai eues. Heureusement que j'aime trop la vie pour ça, que je suis une personnes curieuse de nature. Je me dis: "Mais qu'est-ce qui va se passer demain? Peut-être que, voilà, il va se passer quelque chose de positif. Mais si tu pars maintenant, tu ne le sauras pas. Donc reste, vois ce qui peut se passer."

Ce côté positif que j'ai toujours eu, je ne sais pas d'où d'ailleurs, m'a aidée, mais m'a surtout sauvée. Le fait d'être bien entourée de personnes, d'amis, de collègues que j'ai choisis. Je me suis rendu compte il n'y a pas très longtemps non plus que la famille, ça peut être aussi les personnes qu'on choisit d'avoir, que ce n'est pas forcément les personnes de sang, et que ce n'est pas parce que ce sont maman, papa, le frère, la sœur, voilà, les membres de votre famille, qu'ils ont le droit de vous faire vivre toutes ces horreurs. Cela ne leur donne aucun droit, en fait. S'il faut décider de se détacher de ces personnes, ainsi soit-il.

Après, ce n'est pas une chose facile. Ayant vécu dans une famille aussi grande, où il y avait toujours

la vie, des cousins, j'ai aussi vécu des bons moments. C'est difficile parce qu'il y a ce sentiment d'appartenance qu'on n'a plus. Autant une personne apatride, c'est une personne qui n'a plus de patrie, aujourd'hui, j'ai l'impression d'être devenue orpheline alors que ma famille, elle est là, ils sont tous en bonne santé. J'ai une grande famille, avec beaucoup de neveux et nièces. Mais maintenant, je n'ai plus cela, en fait. Et c'est très dur.

Comme disait la personne qui était là avant, pendant les fêtes, pour moi, ce sentiment s'exacerbe parce que j'ai l'impression de ne plus avoir personne. Mais en fait, si: j'ai mes amis, j'ai Dalanda qui est là aujourd'hui, qui a pris un billet hier pour venir, qui a laissé ses enfants et son mari pour être là avec moi. J'ai plein de gens autour de moi qui sont magnifiques. Et je pense que c'est un échange qu'on a, qu'on se rend et qu'on peut choisir des gens qui font partie de notre famille, même si ce ne sont pas des liens de sang direct. Ça, c'est quelque chose que j'ai appris récemment.

Parce que j'ai eu, il faut le savoir aussi, cet acharnement à toujours vouloir retourner dans ma famille, parce que c'est ma famille, et supporter cette toxicité. Et il faut savoir aussi que lorsque j'ai révélé tous ces faits au grand jour, j'ai juste révélé l'inceste de mon frère; concernant ma mère, je n'ai rien dit, je l'ai gardé, mes frères et sœurs ne sont pas au courant. Lorsque j'ai révélé tout ça, qu'il y a eu ce renversement des rôles dont je vous ai parlé qui a été extrêmement violent, où on parlait de mon frère en ma présence, comme si de rien n'était... Pour moi, ça a vraiment été très, très violent mais, quand bien même, je retournais chez ma famille pendant les vacances, pour des réunions de famille et je subissais tout ça, parce que... Comme toute personne, on a besoin de notre famille, on a besoin d'amour, d'être validé. Je m'imposais ça. Il y a à peu près un an, j'ai décidé de couper les ponts avec ma famille. C'est très dur, parce que j'aime mes frères et sœurs. Mais en fait, ma mère a une emprise aussi sur eux, de telle sorte que, lorsqu'elle dit quelque chose, tout le monde s'exécute. Dans la famille, j'ai toujours été le petit mouton noir, qui ne fait jamais comme les autres.

Bien évidemment, à l'âge de seize ans, il y a eu un trop, parce que.. de sept, huit ans jusqu'à seize ans, ça fait quand même beaucoup à supporter. Et là, il y a eu une période de rébellion. J'appelle cela de la rébellion, mais je pense qu'il est naturel qu'à un moment donné, la cocotte-minute explose. Donc, à cet âge-là, j'ai fait une fugue.

Je suis partie à Marseille pendant deux mois. Je n'en pouvais plus. Là, j'étais dans un centre de femmes – je ne sais pas comment j'ai trouvé cette

information – où j'ai commencé à revivre, à me sentir protégée. Mais je savais qu'au mois de septembre, il fallait que je rentre à la maison, que je reprenne l'école. J'avais donc cette pression. J'ai alors contacté peut-être un service de l'enfance ou de protection des mineurs. Je lui ai exposé les faits et les raisons de ma fugue. C'était une dame avec beaucoup d'expérience qui allait d'ailleurs prendre sa retraite. Et, en écoutant mon histoire et mon témoignage, elle a commencé à pleurer. Je crois que c'était la première fois que je voyais une adulte pleurer et cela m'a profondément émue. Elle a appelé ma maman pour lui dire que j'étais là, qu'elle m'avait retrouvée. Je ne sais pas si ma maman avait lancé un avis de recherche ou quoi que ce soit. Ensuite, je suis rentrée chez moi et ma mère n'a jamais dit un mot sur ma fugue ni sur ce qui s'était passé. Je pense peut-être qu'elle avait peur car j'étais mineure à cette époque-là. Peut-être avait-elle peur qu'on lui retire la garde. Je ne sais pas. Mais on n'en a jamais parlé jusqu'à aujourd'hui.

Je reprends mon petit papier.

Aujourd'hui, grâce à l'association SOS Inceste que j'ai contactée voici plus de deux mois, parce que j'avais vraiment des flashes qui étaient de plus en plus là... Je ne comprenais pas pourquoi, dans les moindres faits et gestes de ma vie quotidienne, j'avais des flashes, je revivais certains moments, événements tant avec mon frère qu'avec ma mère, tout ce qu'ils m'avaient fait... Je me suis dit "là, je ne peux plus" car je n'ai jamais consulté, je n'ai jamais été en thérapie. Je n'ai jamais rien fait de cela car je me suis dit "tu as bien réussi dans ta vie dans le sens où déjà tu es en vie, ce qui est déjà très très bien et tu es une personne qui a su malgré tout avoir une vie sociale, une vie familiale. Et donc, de ce fait, tu n'as pas besoin de thérapie ni de quoi que ce soit." En fait, c'était me mentir à moi-même car j'ai toujours minimisé ce qui m'a été fait. Même aujourd'hui, c'est difficile pour moi de vraiment réaliser.

C'est difficile de vraiment accepter l'importance de tout ce qui m'a été fait, quand même. Il y a peut-être cette honte, comme la personne précédente le disait. Il y a beaucoup d'incompréhension, beaucoup de questions aussi. Et je me suis dit: "Ce n'est pas grave, c'est passé, maintenant, tu arrives à bien faire ta vie". Grâce à cette association "SOS inceste", je me suis rendu compte qu'en fait non, le travail de fond ne va commencer que maintenant, à 41 ans. Cela va prendre du temps, cela ne va pas être facile, mais ce n'est pas impossible; je trouve, à mon modeste niveau, que j'ai un bon bagage, dans le sens où je suis quelqu'un de positif, qui aime la vie; j'ai envie d'avancer. Ce qui m'a été fait ne relève pas de ma responsabilité donc je n'ai pas

à avoir honte, au contraire, je dois être fière de moi, de qui je suis, de ce que j'ai acquis et accompli toute seule, avec tous ces traumatismes, comme vous pouvez l'imaginer.

J'ai donc commencé à écrire des poèmes, à lire, et je me rends compte qu'il y a beaucoup de choses dans la vie qui m'intéressent et que j'ai envie d'aider les autres. Cette association... Ils ne sont pas là aujourd'hui mais je les remercie vraiment. Ce sont des personnes fantastiques, bienveillantes. On est vraiment accueilli dans un cadre extraordinaire. Malheureusement, il n'y a pas assez de ressources et ce n'est pas normal que pour un tel sujet, il n'y ait pas plus de choses mises en place. Parce que des victimes, il y en a, et peut-être même parmi vous. Vous ne le savez pas, peut-être que votre collègue a été victime d'abus et d'inceste. Ce sont des choses qui ne sont pas écrites sur notre front. Croyez-moi, surtout en ce qui me concerne, quand on me voit, les gens ne se doutent en aucun cas de tout ce qui m'est arrivé.

Je pense qu'il y a pas mal de choses à mettre en place, et je pensais à ces trois mesures. Il y a certainement des centres de soins, qui sont déjà là, et créés, mais je pense qu'il en faudrait davantage, pas seulement pour les victimes. Je suis vraiment tout à fait d'accord avec la personne qui a témoigné avant moi, qui disait que la victime doit être mise au centre, au cœur du débat, même si je n'aime pas trop me trouver au centre des choses ou avoir les yeux rivés sur moi comme maintenant, mais des fois, c'est important. Il faut donc des centres de soins tant pour les victimes que pour les membres de leur famille qui sont au courant, pour leurs amis. Parce que cela a des effets collatéraux bien évidemment. Je repense encore à mon ancien partenaire. Je lui ai révélé ce qui s'est passé.

Dans un premier temps, cela été le choc. Il n'a pas trop compris ce que je voulais dire. On manque de ressources. On manque d'outils pour expliquer toutes ces choses-là. Je pense qu'il faudrait des centres d'accueil pour accueillir tout ce cocon familial, ces collègues, toutes les personnes qui sont impliquées autour de la victime, parce que la nécessité de centres de soins gratuits pour nous accueillir est indéniable. Concernant SOS Inceste, j'ai fait beaucoup de recherches. Je ne les ai pas trouvés tout de suite. Cela ne devait pas être ainsi. Cela ne devrait pas prendre autant de temps pour une personne qui est dans le besoin d'avoir accès à ce genre d'informations.

Comme deuxième mesure, je citerais plus de prévention, beaucoup plus. Je pense par exemple à la prévention routière où l'on a des publicités choc. Elles ne passent pas par quatre chemins. On est là pour laisser un impact chez les auditeurs et

chez les spectateurs. C'est très bien fait. Pourquoi ne ferait-on pas la même chose pour tout ce qui est abus, violences sexuelles, etc.? J'ai l'impression qu'aujourd'hui, cela reste encore et toujours un tabou malgré les faits, malgré les chiffres. Je ne trouve pas cela normal. Je pense qu'on devrait aussi faire plus de prévention, de publicité par rapport à cela. Je vois parfois des affiches dans le métro mais elles ne sont pas vraiment mises en lumière. Elles ne sont pas vraiment bien exposées. Elles se trouvent dans des lieux de passage où les personnes ne s'attardent pas vraiment parce que les gens n'ont pas le temps. Ils vont prendre leur métro. Ils vont d'un point A à un point B. Je pense donc que des améliorations sont à faire au niveau de la prévention.

Comme autre mesure, je pense aussi à de la prévention au niveau scolaire et universitaire. Pourquoi ne pas aller dans les entreprises? C'est un peu avant-gardiste au niveau des entreprises mais au niveau scolaire et universitaire, pourquoi pas? En effet, je peux vous assurer que lorsque j'avais huit ans, si une association luttant contre les abus avait existé dans mon école, croyez-moi, je l'aurais contactée pour me sortir de cette situation. Vraiment!

Vous ne vous rendez pas compte à quel point faire une rencontre de ce genre, à un moment ou à un endroit inopiné, peut changer des vies. Je rappelle que le viol tue. Aujourd'hui, je suis encore là, mais d'autres personnes ne sont plus là. D'autres n'ont pas le courage, et c'est tout à fait légitime et à leur honneur. Mais j'ai toujours eu cette casquette de guerrière, de porte-parole. C'est aussi ma personnalité. Pour moi, cela coulait de source que je sois ici aujourd'hui. Si vous m'aviez posé la même question il y a cinq ou dix ans, non, je n'aurais pas été à même de me présenter devant vous. C'est mon devoir, mais il est de votre pouvoir et de votre responsabilité de nous aider aujourd'hui, nous les victimes, parce que vous êtes ici en connaissance de cause. Je suis devant vous, la personne précédente était également devant vous. Vous avez aussi décidé d'exercer ce métier pour pouvoir changer les choses. En tout cas, je l'espère. Pour moi, votre aide est vraiment indispensable. Il est bien évident que les choses ne changeront pas du jour au lendemain, mais déjà le fait que vous soyez ici pour m'écouter, cela veut dire beaucoup. Vous contribuez à ma guérison, parce qu'en parler m'aide à avancer. Je vous en remercie.

Je vais consulter ma feuille et l'heure pour ne pas trop parler. Je vais terminer avec la chose suivante pour ne pas trop vous retenir. Pourquoi ai-je aussi décidé d'être ici? C'est aussi pour mon fils. Bien évidemment, avoir un enfant a décuplé toutes ces

émotions négatives, tous ces faits, tout ce que j'ai vécu. Il n'y a pas un jour sans que ces événements ne reviennent dans ma tête. C'est aussi pour être un modèle pour mon fils que j'ai décidé d'être ici et pour lui montrer que la vie est belle et qu'on a le choix de faire le bien ou le mal. Quels que soient nos antécédents, on ne doit pas s'en servir comme d'une excuse. On peut utiliser tout cela comme des forces, ainsi que je tente de le faire aujourd'hui, pour faire avancer les choses, pour aider les victimes qui sont dans le même cas que nous et pour leur dire qu'elles ne sont pas toutes seules et qu'on peut y arriver.

Voilà, merci beaucoup de votre temps et de votre écoute! Avez-vous des questions?

De voorzitter: Ik heb hier totaal geen werk meer, collega's.

Merci beaucoup pour votre témoignage. Il était très clair, très utile et très touchant.

Collega's, zijn er vragen of bedenkingen?

Valerie Van Peel (N-VA): Hartelijk bedankt voor uw getuigenis.

Ik wil graag inzoomen op twee zaken. Ten eerste geeft u uw zoon het grootste geschenk dat u hem kunt geven. Intussen is er immers heel veel bekend rond intergenerationeel geweld en hoe zaken worden doorgezet. Dat kan van generatie op generatie doorgegeven worden. Uw verhaal is daarvan een voorbeeld. Die keten wordt doorbroken door degene die beslist om het aan te pakken. Dat is wat u doet. U doet dat niet enkel voor uw zoon, maar ook voor de kinderen van uw zoon en de kinderen van de kinderen van uw zoon. *Chapeau* daarvoor, want dat is heel knap. Later zal hij dat wel beseffen. Dat wilde ik graag nog even zeggen.

Ten tweede hebt u op een bepaald moment overwogen om in de politiek te stappen. Doe dat alstublieft! Ze hebben hier mensen zoals u nodig. Ik wil dat gerust mee ondersteunen. Doe dat op termijn, als u dat wilt doen.

De voorzitter: Bedankt, zijn er nog vragen of bedenkingen?

Mevrouw Gnanzou, begrijp dit niet verkeerd. Het feit dat er geen vragen worden gesteld, wil meestal zeggen dat u bijzonder duidelijk en volledig was. Er worden hier geen gemakkelijke verhalen verteld, maar het feit dat u ze komt vertellen, is onvoorstelbaar belangrijk. Daarover zijn geen vragen te stellen. We kunnen enkel dankbaar zijn dat u dat wilt doen. Al wie vandaag meeluistert, zal

daar ook ongelooflijk veel aan hebben en kan er een voorbeeld aan nemen. Dat geldt ook voor de vorige spreker. Zij kunnen zich ook gesteund voelen en hebben gezien dat het wel degelijk kan om uit die schaamte te treden en hun verhaal te komen vertellen, om er zo voor te zorgen dat het beter wordt. Bedankt daarvoor. U hebt ook de volle appreciatie van ons allemaal, omdat u hier vandaag aanwezig was.

Als er geen vragen meer zijn, collega's...

Dalanda Ba: (..)

Le **président**: Désolé de vous interrompre, je comprends que vous voulez donner votre avis, mais ce n'est pas l'habitude de laisser le public poser des questions. Si vous avez une question pour nous, vous pouvez bien la poser. Vous avez aussi peut-être un message touchant.

Dalanda Ba: Je voudrais la féliciter et la remercier. C'est une inspiration pour moi. Je voudrais par contre savoir comment on pourrait éviter des situations comme celle-ci? L'inceste ne s'arrêtera malheureusement pas. Étant ici aujourd'hui, quel est l'après, le futur? Qu'est-ce qu'on va faire?

De **voorzitter**: U stelt ons een bijzonder moeilijke vraag. We zullen daarop vandaag ook geen pasklaar antwoord kunnen geven.

Onze commissie is niet het begin. Er zijn namelijk al heel wat initiatieven geweest. Met onze commissie zetten we heel veel initiatieven voort om een forum te geven aan die problematiek en om die kenbaar en herkenbaar te maken. Hopelijk kunnen we van daaruit ook beleidsmatig zaken veranderen.

We zijn ook niet naïef en denken niet dat het met onze commissie allemaal opgelost zal zijn. We zullen wel proberen om met een aantal zaken die we leren uit de getuigenissen, zoals die van vandaag, aan de slag te gaan en stap voor stap vooruitgang te boeken om te vermijden dat er nog zoveel slachtoffers vallen.

Wanneer de vergaderingen van onze commissie binnenkort voorbij zijn, zullen de feiten immers niet voorbij zijn. Het werk zal niet af zijn. Het zal misschien zelfs nooit af zijn. We weten wel dat we er allemaal aan moeten blijven werken. Onze commissie kan met haar aanbevelingen daartoe een bijdrage leveren. We kunnen die aanbevelingen ook enkel opstellen dankzij de getuigenissen van vandaag en die uit vorige vergaderingen. Die mensen hebben ook allemaal hun ervaringen gedeeld. Mensen die meeluisteren, wij en al wie het aanbelangt, kunnen daaruit hopelijk iets leren,

om te vermijden dat misbruik zich in de toekomst nog zoveel zou herhalen.

La réunion publique de commission est levée à 15 h 27.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 15.27 uur.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Aline Colpaert

Lecture faite, persiste et signe,

.....
Emma Gnanzou